

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט חוקתי זכויות חוקתיות - הגנת הפרטיות
תאריך: ה' אב התשל"ו, 1 אוגוסט 1967 עדכון: י"ט אדר ב' התשס"ג (23.3.03) מספר הנחיה: 3.1100 (21.010)	מסירת ידיעות על פרטי רישום במרשם האוכלוסין

מסירת ידיעות על פרטי רישום במרשם האוכלוסין

1. נתעוררה שאלה באשר לזכותם של ארגון ציבורי ובנק מסוים לקבל ידיעות על פרטי רישום במרשם האוכלוסין המתייחסים למתגייסים לצה"ל בשנה הקרובה (גיל, שם ומען). הארגון מבקש מידע זה לשם הפצת מידע למתייבבים, והבנק מבקש את המידע כדי לאפשר לו לשלוח להורי המתגייסים הזמנה להצטרף לתכנית חסכון לחיילים.

2. המידע המצטבר במרשם האוכלוסין אינו נמסר על-ידי התושב מרצונו. מסירת המידע קבועה בחוק, והיא מוטלת כחובה על כל תושב. מכאן שאין התושב עצמו יכול לקבוע תנאים לשימוש במידע זה. כדי למנוע שימוש לרעה בנתונים אלה שלא למטרתם, קבע החוק כי המרשם והמסמכים שבו אינם פתוחים לעיון (סעיף 31 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה - 1965) (להלן - חוק המרשם). לעיקרון זה נקבעו מספר חריגים:

- (א) כל אדם רשאי לקבל מידע המתייחס לו עצמו (סעיף 29(א) לחוק המרשם);
- (ב) מספר בעלי תפקידים רשאים לקבל מידע לצורך מילוי תפקידם (סעיף 31 לחוק המרשם);
- (ג) כל אדם רשאי לקבל ידיעה על שמו ומענו של אדם אחר הרשום במרשם (סעיף 29(ב) לחוק המרשם);
- (ד) אדם שיש לו לכאורה עניין בדבר רשאי לקבל ידיעה על תאריך לידתו של אדם הרשום במרשם ועל פרטי רישום אחרים שייקבעו בתקנות (סעיף 29(ג) לחוק המרשם). כן הותקנו תקנות לגבי פרטי הרישום שניתן לתיתם לבעל עניין לכאורה [תקנות מרשם האוכלוסין (קבלת פרטי רישום של נרשם), התשל"ה - 1975].

בענייננו, השאלה נוגעת לחריג הרביעי האמור בדבר תאריך לידתו של אדם, והשאלה היא מהו אותו "עניין לכאורה" המצדיק סטיה מהעיקרון הרחב, כי המרשם והמסמכים שבו אינם פתוחים לעיון.

3. הדעה הנותנת היא כי לביטוי "עניין לכאורה" יש לתת פירוש מצמצם. העיקרון הרחב הוא כי המרשם אינו פתוח לקהל. עיקרון זה בא להגן, בעיקרו של דבר, על צנעת הפרט, שהיא כיום זכות מוגנת לא רק בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א - 1981 אלא אף בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (סעיף 7). חריגים לעניין צנעת הפרט יש לפרש באופן מצמצם. אמת הדבר, צנעת הפרט חייבת לעתים לפנות דרכה לאינטרס הלגיטימי של הציבור. דבר זה מובטח על-ידי החריג לפיו מספר

נושאי תפקידים ציבוריים רשאים לעיין במרשם לצורך מילוי תפקידם. נמצא כי החרג בעניין אדם שיש לו "לכאורה עניין בדבר" אינו נושא עמו הגנה על האינטרס של הציבור, אלא עניינו באינטרס של המבקש עצמו. בהתנגשות בין האינטרס של מספק המידע שעושה כן במצוות החוק, לבין עניינו של המבקש - יד עניינו של הראשון על העליונה. זו סיבה נוספת לגישה שיש לנקוט בה לפיה יש לפרש את הביטוי "עניין לכאורה" פירוש מצמצם.

4. במסגרת חוות-דעת זו אין צורך לנסות לקבוע מבחנים כלליים לפירוש הביטוי "עניין". די לנו אם נאמר כי עניין אידיאולוגי, פוליטי או מסחרי אינו "עניין לכאורה" במשמעות סעיף 29(ג) לחוק המרשם. שני הראשונים מטבעם שהם שנויים במחלוקת, ואין זה עניינו של מרשם לספק מידע בעניין שלא בהסכמתם של בני האדם שהמידע מתבקש לגביהם. האחרון הוא עניין מסחרי, ואין זה מעניינו של המרשם לקדם אינטרסים כלכליים של אחרים.

5. נעיר, כי חוק חופש המידע, התשנ"ח - 1998 אינו גורע מהנחיה זו, שכן סעיף 20 לחוק, העוסק בשמירת דינים, קובע כי אין בהוראות החוק כדי לגרוע מתקפו של חיקוק מחייב המתיר, אוסר או מסדיר גילוי או מסירת מידע שבידי רשות ציבורית.